

матеріалів, створених військовими, підвищує довіру до інформації та сприяє формуванню професійно орієнтованого мислення.

Щодо методичних особливостей застосування військового відеоконтенту варто зазначити, що необхідно добирати матеріал дозволений до освітнього використання з подальшою адаптацією відео до навчальної мети заняття. Викладачу слід готувати супровід перегляду методичними коментарями та обговоренням, поєднуючи з практичними завданнями та подальшим відпрацюванням вправ, нормативів і тестовим контролем після проведення заняття.

Таким чином, використання відеоматеріалів, створених військовими, є актуальним, доцільним і педагогічно ефективним засобом підвищення якості викладання теоретичної частини базової загальновійськової підготовки у закладах вищої освіти України. Розглянутий підхід може забезпечити наочність, практичну спрямованість і актуальність знань здобувачів освіти, сприятиме кращому розумінню навчального матеріалу та формуванню готовності до його практичного застосування.

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ

Сиворотка Н.М.

*Миколаївський національний аграрний університет
kurepin@mnaui.edu.ua*

Під час воєнного стану особливо гостро відчуваються проблеми збереження ментального здоров'я населення. Стресові фактори війни пов'язані із загрозою життю, невизначеністю майбутнього та порушенням звичного способу життя. Емоційні напруження, тривожність, страх, переживання втрат, соціальна нестабільність, фактори з якими стикаються громадяни України, поступово виснажує психічні ресурси.

Тривалий вплив воєнних загроз тягнуть за собою розвиток хронічного стресу, порушення сну, зниження працездатності та ускладнення адаптивних функцій до нових обставин. Підсилює напруженість: інформаційне перевантаження, обмежений доступ до психологічної підтримки, емоційне виснаження. В таких обставинах важливо збереження ментального благополуччя населення.

Ментальне здоров'я - здатність людини зберігати внутрішню рівновагу. Воно виражається у діяльності громадян в повсякденному житті та вміння адаптуватися до змін та стресових ситуацій. Це шлях до складової загального благополуччя, оскільки зумовлює емоційний стан, поведінку, соціальні взаємини та рівень життєвої активності людини.

Соціальна стійкість повинна мати ресурс, це ментальне здоров'я, адже від психологічного стану залежить здатність людей до взаємодії, підтримки одне одного та спільного подолання кризових викликів. Саме гармонійний психічний стан формує основу стабільного розвитку як окремої особистості, так і суспільства в цілому [1, с. 19].

Під час воєнного стану виклики, які впливають на психічний стан, характеризуються своєю тривалістю, постійною загрозою для життя, невизначеністю майбутнього та порушенням звичного способу життя. Хронічний стрес, емоційна напруга та страх виснажує психологічні ресурси людини. Ускладнюють адаптацію до нових умов тривожність, інформаційне перевантаження, втрати тощо.

Завдяки вразливості та життєвим обставинам воєнного стану населення можна поділити на різні соціальні групи [2, с. 86]. Розглянемо переживання воєнного стану різними групами населення. Діти та підлітки - чутливо реагують на стресові події. Люди похилого віку - стикаються з почуттям ізольованості, тривоги та погіршенням загального самопочуття. Внутрішньо переміщені особи – мають додатковий психологічний тиск, який пов'язаний із втратою будинку, звичного середовища та соціальних зв'язків. Окрема категорія, працююче населення, воно має підвищене емоційне навантаження, яке поєднує професійну діяльність та подоланням кризових умов.

Отже, тривалий стрес та кризові обставини - умовах воєнного стану, при якому ментальне здоров'я населення зазнає значного негативного впливу. По-різному переживають ці виклики соціальні групи. Тому потрібна підтримки та розвиток адаптаційних можливостей населення.

Список використаних джерел

1. Іваненко В. С. Стресостійкість, як вид психологічної особистості // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості : тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 18-20. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12066>.
2. Курепін В. М., Курепін Д. В., Іваненко В. С. Цивільний захист: навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти. Миколаїв : МНАУ, 2025. 491 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20130>

КУЛЬТУРНА ЕКСПАНСІЯ В ГІБРИДНІЙ ВІЙНІ: ЗАГРОЗИ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ

Скубанова О.О.

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет
skbl@ukr.net*

В умовах руйнування глобалізаційних процесів, коли традиційні альянси поступаються місцем новим військово-політичним союзам, проблематика культурної експансії в контексті гібридної війни набуває особливої актуальності. Розрив ланцюгів глобальної взаємодії посилює зіткнення цивілізаційних кодів, особливо на території України, де відбувається безпосереднє конкурування західних і східних ідеологічних наративів. Це формує фронт «м'якої» війни, у межах якого культурні інструменти використовуються для підризу ідентичності, деморалізації населення та підготовки підґрунтя для культурного заміщення. В таких умовах особливої ваги набуває аналіз відповідних загроз і їхніх психічних наслідків з метою вироблення ефективних механізмів забезпечення культурної безпеки.

Культурна експансія визначається як цілеспрямоване нав'язування домінантних культурних кодів і патернів однієї спільноти іншій, що призводить до поступової ерозії місцевого культурного фонду. Натомість культурна безпека постає як стан стійкості соціокультурної ідентичності до зовнішніх атак, що забезпечує збереження ціннісних сіток, когнітивних парадигм, поведінкових моделей та соціальної єдності. Об'єктом експансії виступає культурна ідентичність – сукупність міфологем, ідеологем та комунікативно-поведінкових стратегій, які формують колективну самосвідомість народу. В умовах війни вона перетворюється на вразливу мішень для маніпуляції та підміни.

Носіями процесу культурної експансії у гібридній війні виступають як державні, так і недержавні актори: транснаціональні медіа, неурядові організації, платформи соціальних мереж, а також спеціальні служби, що можуть діяти під егідою різних військово-політичних альянсів.